

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

GRUNOPOST

**Verenigingsblad van de
Philatelisten Vereniging
Groningen**

Emmastraat 5, 9722 EW Groningen

56e jaargang - nr 1 – jan./febr. 2021

Postzegel- en Muntveilingen

- Een betrouwbare taxatie van uw verzameling?
- Een hoge opbrengst via een internationale veiling?
- Een gedegen en correcte afwikkeling van uw levenswerk?

Laat **Rietdijk** uw partner zijn!

In **april** en **november** telkens een grote postzegelveiling en in **juni** en **december** telkens een grote muntenveiling.

Wij zijn doorlopend op zoek naar **postzegels** en **munten**!

Voor **grote** inzendingen komen wij graag naar u toe!

Bel: **070-364 79 57**

of mail: **info@rietdijkveilingen.nl**

Adres Noordeinde 41 (schuin t.o. paleis)

2514 GC 's-Gravenhage

Telefoon **070-364 79 57** (postzegelveiling)

070-364 78 31 (muntenveiling)

Fax 070-363 28 93

Internet www.rietdijkveilingen.nl

E-mail info@rietdijkveilingen.nl

GRUNOPOST

Verenigingsblad van de Philatelisten Vereniging Groningen

Redactie : G.D. v. d. Molen, D.R. v.d. Heide

Medewerker: J.P.A. Tolsma

Opmaak: G.D. v. d. Molen

e-mail: po1ls4@kpnmail.nl

VERSCHIJNT VIJF MAAL PER JAAR

CENTRUM PHILATELISTEN VERENIGING GRONINGEN

Emmastraat 5, 9722 EW Groningen

Tel. 050 - 525 96 10

Geopend elke woensdag van 10.00 - 16.00 uur

en op zaterdag van 10.00 -12.30 uur

Website: www.philatelist.nl

ISSN: 2211-0925

Contributie: Phil. Ver. Groningen, afd. contributie,
rekening nr.: **NL98INGB0004491102**

Ledenadministratie: J.B. Steur, J. Ellenbergerstraat 14,
9746 AJ Groningen, tel. 050 - 5772457

^e
56 jaargang - nr 1 - oplage 315 – januari/februari 2021

Inhoudsopgave:

blz. 4: Van de voorzitter

blz. 8: Afscheid van een redacteur

blz. 9: Nick Kaufmann, bedenker van het voetballen op de fiets

blz. 12: Een heel bijzonder poststuk en/of briefkaart

blz. 14: Racen met Theeklippers

blz. 19: Noord-Nederlandse plaatsen waar VOORAFSTEMPELING plaats
vond. Emmen

blz. 26: Nationale Zuiveltentoonstelling in Den Haag

blz. 29: Adviescommissie voor liquidatie van postzegelbezit

blz. 29: Wie kan iets vertellen over bijgaande zegel van 70 ct?

blz. 29: Geografische kennis, een groter wordend probleem?

Van de voorzitter

Het jaar 2020 afgesloten

In december hebben we traditioneel altijd onze goed bezochte kerstavond met grote veiling en verloting. De coronamaatregelen maakten dat volkomen onmogelijk. Ook de huldiging van de jubilarissen kon ook geen doorgang hebben op de traditionele wijze. En dan afsluiten met een groepsfoto bij de kerstboom. Met zovelen bij elkaar komen kan echter niet. Dus heb ik de jubilarissen die al 50 jaar lid zijn maar thuis opgezocht. De heren Vogelenzang en Alberda van Ekenstein. De heer Vogelenzang kon na de felicitaties op de foto bij zijn eigen kerstboom ([zie hieronder](#)). Zo hebben we toch nog een beetje van onze tradities kunnen laten zien aan de leden. Gert Alberda van Ekenstein gaf er de voorkeur aan om in ons pand aan de Emmastraat de felicitaties in ontvangst te nemen. Daar staat geen kerstboom, dus ook geen foto.

Het is 2021, hoe nu verder?

Normaal staan we begin januari oog in oog met elkaar met een glas in de hand om elkaar een gezond en filatelistisch jaar te wensen. Daar zal deze keer geen sprake van zijn. We starten dit nieuwe jaar met een complete lockdown. We hebben het Covid-19 virus nog niet onder de knie, hoewel de wetenschap al wel zo ver is dat er vaccins zijn ontwikkeld, die het risico op ernstig ziek worden verkleint. De tijd zal het leren hoe lang we op deze wijze een bescherming opbouwen. Laten we hopen dat we allemaal gevrijwaard blijven van een besmetting. De toast die we anders doen, wil ik toch graag uitbrengen en jullie een gezond 2021 wensen. En ik hoop dat we spoedig weer van onze bijeenkomsten en ruilmogelijkheden zonder beperkingen kunnen genieten.

Onze hobby in coronatijd

In de filatelie zie je al verzamelaars die gestart zijn met het thema corona of virussen als verzamelgebied. Hoe redden al die verenigingen zich zonder dat ze bijeen kunnen komen? In september en soms ook nog in oktober waren de laatste bijeenkomsten. Veel verenigingen zijn overgestapt op digitale bijeenkomsten en vergaderingen. Via Skype, Teams of Zoom kun je veel doen. Je kunt een presentatie, een quiz of een lezing houden. En dat wordt veel gedaan. Ook worden schriftelijke veilingen gehouden. Onze vereniging is er schoorvoetend mee begonnen. Als organisator is het veel werk. Alles goed omschrijven en een scan maken. Landelijk loopt dit zo goed dat je hoort dat er veel verkocht wordt en tegen goede prijzen. Ook veilinghuizen hoor je weinig klagen.

Wat niet wil verkopen op deze wijze zijn snuffeldozen, partijen. Dan zul je toch gelegenheid moeten geven om deze kavels in te zien.

Veel landelijke verenigingen zien het als een goede mogelijkheid om voortaan altijd digitale bijeenkomsten te blijven houden naast de gewone bijeenkomsten in een zaal. Digitaal biedt mogelijkheden en je bespaart op zaalhuur en je

maakt veel minder reiskosten. Ook leden in het buitenland en leden die minder goed ter been zijn kunnen meedoen. Maar niets is beter dan het materiaal in handen te kunnen hebben en er met medeverzamelaars gezellig onder het genot van een kop koffie over te kunnen praten.

Onze toekomstvisie.

Begin 2020 is in landelijk verband gekeken naar de toekomst van de filatelie. Die is in Nederland niet rooskleurig. Over 10 tot 15 jaar is het ledenaantal waarschijnlijk drastisch gedaald en zullen veel verenigingen de kosten niet langer kunnen ophoesten en moeten noodgedwongen opgeheven worden.

Ook de KNBF en het SvF overwegen om samen te gaan. De jeugd is niet meer geïnteresseerd in het verzamelen van postzegels. Ze verzamelen nog wel de voetbalplaatjes van een supermarktketen want sport, I-fhone en tablet zijn voor de jongeren veel belangrijker.

Het beleid van de filateliewereld zal worden om het zo lang mogelijk aange-naam vol te houden en wellicht nog andere bronnen aan te boren. Denk aan historische verenigingen en kringen.

Als voorzitter van de Phil. Ver. Groningen was ik ook al langere tijd bezig met onze toekomst. De coronatijd heeft de mogelijkheden om dat te bespreken met anderen echter wel vertraagd. Binnen het bestuur heeft het ook al een keer op de agenda gestaan.

Wat zijn de plannen?

Onze vereniging heeft een zeer gezonde financiële basis. Dat hebben we als vereniging voor op de meeste andere verenigingen. Natuurlijk hebben we een eigen pand en dat maakt ook dat we heel anders zijn dan onze collega verenigingen. Onze winkel voor leden, de tweewekelijkse ruilmogelijkheden en onze bibliotheek maken ons uniek. Dat willen en moeten we zo houden.

Wat willen we doen?

We willen met de leden bespreken hoe we onze toekomst gaan invullen. Het toekomstplan is in concept gereed, maar we moeten nog allerlei details invullen. Een aantal zaken hebben we direct al invulling gegeven, omdat dat financieel goed kan en u als leden zal aanspreken.

- Onze Grunopost geheel in kleur.
- De drankjes op de verenigingsavonden op kosten van de vereniging.
- De exploitatielasten van ons pand verlagen door dubbel glas aan de straatkant te plaatsen. (dit is direct in gang gezet en op 14 december is het etalageraam al vervangen, [zie foto](#)).
- aanpassing kosten rondzendverkeer

Rondzendverkeer.

Ons rondzendverkeer kent vele secties, sectiehoofden en evenveel rekeningen. Ook de bankkosten blijven maar stijgen (ondanks de enorme winsten van de banken). Om de kosten voor de vereniging te drukken waren al een aantal rekeningen samengevoegd en werd een extra bijdrage van 1 euro gevraagd per keer dat je iets uitneemt. We vinden dat we die kosten niet langer moeten doorberekenen. Als je een fraaie zegel vindt van bijv. € 0,50, die je graag wilt hebben, dan moet je nu € 1,50 betalen. Dat maakt je hobby er niet leuker op en ontnemt je het plezier om zo'n zegel aan te schaffen.

Afschaffen extra €1,- administratiekosten

Per 1 februari 2021 schaffen we die extra kosten van 1 euro af. Op de rondzendlijst zal de kolom van 1 euro dan ook doorgestreept worden. Waarom pas per 1 februari en niet per 1 januari? Er waren al dozen voor januari uitgezet. Dat maakte het extra lastig om het nog aan te passen.

Bijeenkomsten in 2021

U zult begrijpen dat we door de coronamaatregelen nog steeds niet bij elkaar kunnen komen. Ik had het graag anders gewild. Aan de andere kant zou ik graag willen kijken of wij als vereniging ook digitaal een bijeenkomst kunnen houden. Wat hebt u daarvoor nodig? Een PC of laptop met een goede internetaansluiting, (ingebouwde) luidsprekers en een camera. Die camera moet ingebouwd zijn of via een losse aansluiting. Hoe werkt het dan? Moet ik software installeren? Nee! U geeft aan via uw email: "ik wil graag meedoen". Als alles lukt en geregeld is krijgt u van ons een computer-link via uw email toegestuurd. Deze klikt u aan vlak voor de bijeenkomst. De organisator laat u vervolgens toe tot de vergadering. Via een dergelijke verbinding kunnen we zelfs lezingen houden. Ook onze leden die minder goed ter been zijn of in het buitenland wonen kunnen zo meedoen. Hoewel ik al een aantal leden gesproken heb die er niet de mogelijkheid toe hebben, wil ik dit toch bij u aanklaarten. Voelen we hiervoor of liever toch maar niet. Ik hoor het graag.

Vragen of voorstellen, neem contact op met mij of een ander bestuurslid.

Ernst Flentge (email: e.w.flentge@freeler.nl)

Afscheid van een redacteur

In de Grunopost van maart/april 2020 schreef John Tolsma in het voorwoord "Van de redactie" onder meer het volgende:

Tenslotte een zakelijke mededeling: Na 25 jaar in de redactie van de Grunopost te hebben gezeten, vind ik het verstandig mijn taak als redactielid af te sluiten. Er zijn goede redacteurs beschikbaar en ingewerkt zodat ik met een gerust hart een stapje terug kan doen. Als ik een interessant onderwerp tegen kom zal ik wel weer achter de pc kruipen voor een artikel maar ik wil me niet meer binden aan deadlines. Ik hoop dat u een beetje plezier hebt beleefd aan mijn pennenvruchten.

Tot zover John.

Namens de huidige redactie, en natuurlijk namens de vele bestuursleden die de afgelopen 25 jaar John hebben meegemaakt als hoofdredacteur, heel hartelijk bedankt voor het vele werk dat je ook op dit gebied binnen onze vereniging hebt verzet. Je hebt vele prachtige artikelen over uiteenlopende onderwerpen. geschreven

Enkele keren werd dat landelijk beloond met “het beste artikel van het afgelopen jaar”. Daarnaast heb je, als Neerlandicus, veel taalfouten in de schrijfwijze en “Gröninger” opzet van de zinsbouw gecorrigeerd.

Vanaf 2003 heeft ondergetekende met John als redactielid mogen samenwerken. In gezamenlijk overleg is het steeds weer gelukt om de Grunopost op tijd de deur uit te krijgen. Elkaar over en weer een tip geven: is dit onderwerp iets voor jou of zal ik daar iets over schrijven? Dat is vele keren voorgekomen. En steeds kwamen we er weer uit. (Persoonlijk, John, heel hartelijk dank).

Het was de bedoeling op de algemene ledenvergadering van maart 2020 op gepaste manier John voor zijn vele werk te bedanken. Helaas is hier door het inmiddels bekende en beruchte coronavirus niets van terecht gekomen. Vergaderen in Selwerd was er tot dusver niet meer bij. En wanneer we daar weer terecht kunnen is op dit moment nog niet bekend.

Maar daarom van de kant van de redactie:

John, heel, heel hartelijk dank voor het vele werk dat je als redacteur voor onze vereniging hebt betekend en hebt gedaan. De redactie is blij dat je hebt toegezegd (en ook al heb gedaan), indien nodig, correcties op de tekst van de artikelen te maken. En dat je ook nog wel leuke en mooie artikelen uit je pen laat vloeien.

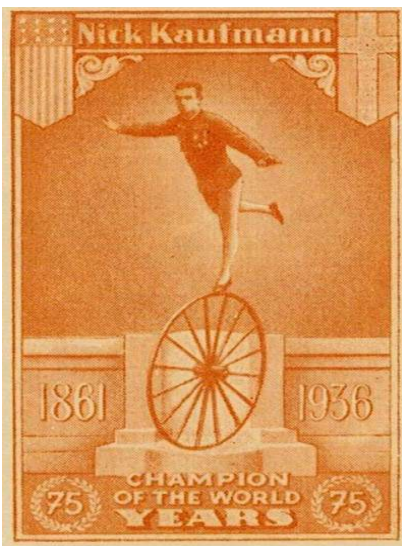
Namens de redactie en natuurlijk alle lezers.

Gerrit van der Molen

Nick Kaufmann, bedenker van het voetballen op de fiets

Het voetballen op de fiets werd tegen het eind van de negentiende eeuw bedacht door Nick Kaufmann.

Hij werd op 18 november 1861 in Rochester (New York) geboren en kocht op twintigjarige leeftijd zijn eerste fiets. Gewoon fietsen was niets voor hem. Hij ging met zijn fiets direct acrobatische trucs uithalen. Na ongeveer een jaar oefenen liet hij zijn eerste veelgeoefende kunstjes zien aan het plaatselijk publiek. Tussen de toeschouwers bevond zich Reuben Punnet. Punnet, de eerste man in Rochester met een fiets, haalde veel acrobatische stunts uit op zijn fiets en de oprichter van de *Rochester Bicycle Club*. Punnet maakte Kaufmann ter plekke lid van die club en leerde hem nog meer trucs.

Nick Kaufmann

Nadat Kaufmann veel van Punnet had geleerd ging hij op tournee door het land. Toen hij in september 1885 in Springfield (Massachusetts) deelnam aan een driedaagse fietsshow wist hij de aandacht van de daar aanwezige internationale pers op zich te vestigen. Hij was daar namelijk de snelste op de eenwieler. Kaufmann reed daarmee een snelheidsrecord op de mijl.

Een jaar later ging hij in Engeland zijn kunstjes vertonen op de fietsbeurs *The Stanley Cycle Show*. Hierna ging op tournee door Europa en Turkije. In 1888 won hij in Londen de eerste – onofficiële – wereldtitel *Trick-Riding*. In 1893 wist hij deze prestatie in Chicago te herhalen. Daarna werd hij in zijn geboorteplaats Rochester feestelijk onthaald en publiek gehuldigd.

Kaufmann was een echte creatieveling die gek was op vermaak. Zo ging hij eind negentiende eeuw op tournee met de toen wereldberoemde Eugen Sandow, een krachtmens en bodybuildpionier. Verder gaf hij als impresario gaf leiding aan diverse artistieke fietsgroepen, waaronder de *Kaufmann Family Troupe* en de *Kaufmann's Cycling Beauties*. Ook begon hij een rolschaatsbaan en trainde hij rolschaatsers voor optredens in variététheaters.

Kaufmann in Nederland

Op 23 maart 1888 was hij in Nederland. In het *Algemeen Handelsblad* staat dan:

'De alhier gevestigde Wielerwedstrijd-Vereniging gaf gisteravond in het Volkspaleis een wielerfeest, bestaande uit een wedstrijd in het figuurrijden, opge-

luisterd door het optreden van den als koning der wielrijders bekenden 22-jarigen Amerikaan Nick Kaufmann. Hij werd begroet met God save the Queen door het orkest en had in een oogwenk heel het publiek, kenners en leeken, gewonnen.'

De verslaggever van het *Algemeen Handelsblad* wordt in het stuk steeds lyrischer: '

"Kaufmann gaf bewonderenswaardige staaltjes van zijn kunst op een éénwiel. Ware deze éénwielkunst in de oudheid bekend geweest, de centauren zouden hebben moeten plaatsmaken voor wielmensen. Kaufmann reed toch geruimen tijd staande op de treden, zonder handvat, geheel los, en deed daarna hetzelfde op een gewoon rijtuigwiel. Met dat wiel tusschen de beenen geknepen sprong de wonderman touwtje. Hij werd wel zesmaal teruggeroepen, met fanfare begroet, met een krans vereerd, men wuifde met de hoeden, galmde bravo, men bewees den koning koninklijke eer.'

Cyclobal

Kaufmann deed niet alleen kunstjes op de fiets, hij trapte ook graag een balletje vanaf de tweewieler. Voor zover bekend vond de eerste wedstrijd *cyclobal* plaats op 14 september 1893 in Rochester. Het ging om een kort potje voetbal op de fiets tussen Kaufmann en zijn kameraad John Featherley.

Kaufmann kwam overigens op het idee om te gaan wielervoetballen toen hij tijdens een fietstochtje op een Mopshond stuitte. Deze blokkeerde de weg en wilde van geen wijken weten. Nadat Kaufmann de hond voorzichtig met het voorwiel opzij had geschoven, dacht hij: 'Dat kan ook met een ball!' en voilà, het *cyclobal* was geboren.

Naast fietsen was Kaufmann ook een goed zakenman. Hij zag kans om zich door vele bedrijven te laten sponsoren om zijn onkosten te dekken en er ook nog beter van te worden. Ook liet hij vele ansichtkaarten drukken waarop hij zelf in allerlei verschillende sportieve poses stond afgebeeld. Toen hij zijn sportieve carrière in 1926 beëindigde, opende hij een eigen winkel in ansichtkaarten.

Na een buitengewoon bewogen leven overleed Kaufmann op 10 januari 1943 in Berlijn.

Helaas heb ik geen postzegels m.b.t. Nick Kaufmann kunnen vinden.

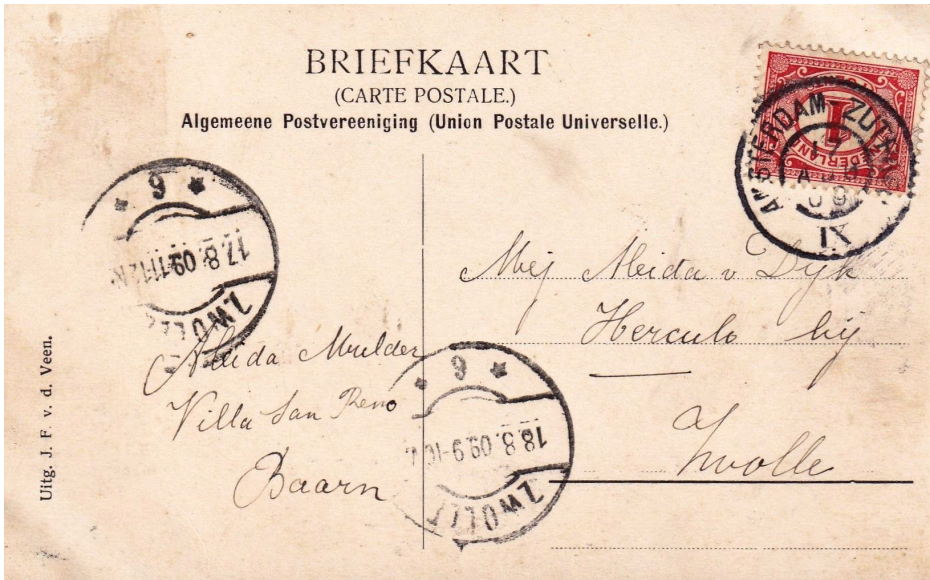
Gerrit van der Molen

Een heel bijzondere postwissel en/of briefkaart.

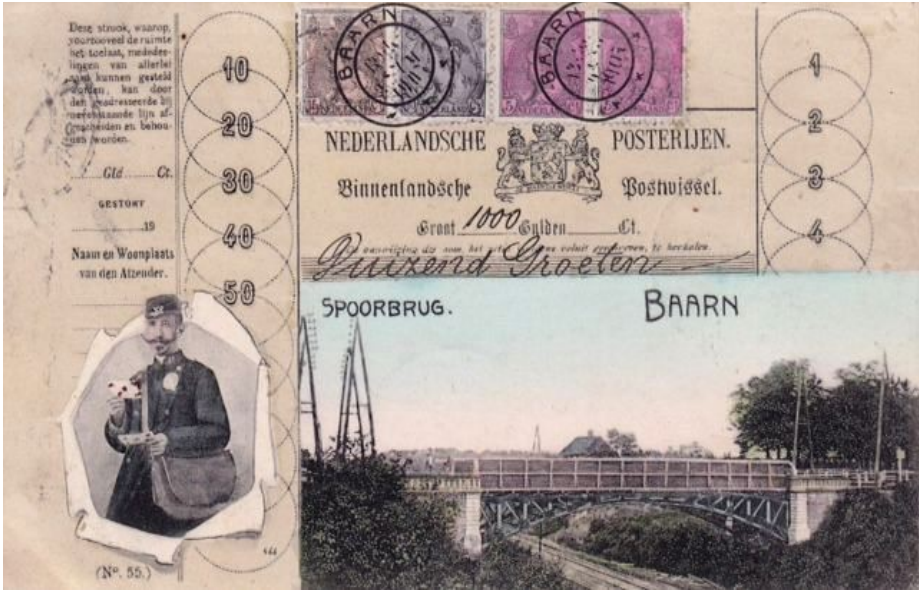
Ik schat in dat maar heel weinig gebruikers van de pinpas zich vandaag de dag nog kunnen herinneren wat een postwissel was. Bij mijn kinderen, inmiddels toch ook al boven de vijftig, kreeg ik alleen maar vragende blikken en opgetrokken wenkbrauwen toen ik ze vroeg wat een postwissel zou kunnen zijn.

Daarom ter leringhe ende vermaeck een heel bijzondere postwissel.

Aan de adreskant een gewone briefkaart verzonden op 17 aug. 1908 van Baarn naar Herculo bij Zwolle, daar aangekomen op dezelfde dag en aangeboden op 18 aug. 1908.

Een paar dingen vallen op: het treinstempel Amsterdam - Zutphen in groot-rond en het grappige feit dat de ene Aleida uit Amsterdam schrijft aan de andere Aleida in Herculo.

De andere kant van de kaart is echter wel opvallend. Het is een speelse variant op een echte postwissel, een kaart waarmee men via de post geld kon overmaken naar een geadresseerde elders. Eigenlijk een beetje de voorloper van de giro. Daarvoor had men aan de rechterkant een kolom met de waarde in gulden en aan de linkerkant een kolom met de waarde in centen, waarvan men de passende waarde kon laten afstempelen op het postkantoor. Een stempel rechts in de 3 en een links in de 50 leverde dus een over te maken bedrag van 3 gulden 50 op. In het middenstuk werd dat bedrag nogmaals in cijfers en in tekst genoteerd.

Deze Aleida's waren slecht bij kas maar stevig bevriend zodat ze in plaats van geld "Duizend Groeten" overmaakten. De postbode die aan de linkerkant door het formulier stapt zal daar ongetwijfeld geen problemen mee gehad hebben. Om het geheel een officieel aanzien te geven zijn aan de bovenkant 4 zegels van de Bontkraagserie afgedrukt voorzien van een prachtig nep-stempel dat de indruk van een kleinrondstempel van Baarn moet geven. Maar zowel het formaat als de opbouw van het stempel zijn daarvan duidelijk afwijkend.

Kers op de taart is natuurlijk de foto van de spoorbrug bij Baarn waar de trein naar Zwolle ongetwijfeld overheen is gereden.

Kortom: een fantasievolle kaart, duidelijk geïnspireerd op een van de activiteiten van de "Nederlandsche Posterijen" maar passend gebruikt voor een ander sociaal doel.

Met dank aan Jan Poel die deze kaart in zijn bezit heeft. Regelmatig koopt hij dozen met ansichtkaarten en poststukken waarin hij vaak bijzondere stukken vindt. Meer dan eens zit er iets bij dat leuk is om in de Grunopost op te nemen. Jan is nog iemand van het “oude stempel” want hij weet nog wat een postwissel voorstelde en is ook nog digitaal zeer vaardig. Dus, scannen en mailen naae de redactie. Komt u ook zo iets tegen dan houdt de redactie zich aanbevolen voor een seintje.

John Tolsma

Racen met Theeklippers

Klippers waren de grote zeegaande schepen uit de tweede helft van de 19^e eeuw. Ze hadden een gemiddelde lengte van 85 meter en waren 11 meter breed. Met drie masten vierkant vol getuigd een aantal fokken en een bazaar zeil op de achtermast behaalden deze schepen grote snelheden. De bemanning telde slechts 28 koppen. Het waren vrachtschepen die een grote hoeveelheid bulk konden vervoeren als thee, katoen, wol en salpeter.

3 Zegels met klippers

De theeklippers voeren in het plukseizoen van de thee van China via Kaap de Goede Hoop naar o.a. Engeland. Een belangrijke havenplaats, waar gemakkelijk thee kon worden geladen omdat de plantages dicht bij de haven lagen, was Foochow. De klipperraces zijn rond 1860 ontstaan omdat er een hogere prijs voor de thee werd betaald aan het schip dat als eerste de lading aan land bracht.

De eerste georganiseerde race werd in 1859 gewonnen door de “Sea Serpent” die de reis volbracht in 130 dagen. Alle jaren daarna werden snellere tijden genoteerd. In 1871, het jaar van de laatste grote race, deed de “Titania” er 97 dagen over om de lading in Londen aan wal te brengen. De eerste races

stonden ook in het teken van de rivaliteit tussen Engeland en Amerika. De Amerikaanse klippers waren houten klippers, wel snel maar niet waterdicht. De Engelse schepen werden sinds 1863 composiet gebouwd. Op een stalen frame werd de beplanking aangebracht. Met deze methode werden de schepen veel sneller en waren veel droger. Na 1863 verdwenen de Amerikaanse klippers van het strijdtoneel, de Engelse waren sneller.

De bekendste race was "The Great Race" van 1866. Er deden 75 klippers aan mee waarvan alleen de eerst 5 schepen bekend zijn. Het was ook een groot mediaspektakel; alle kranten gaven dagelijks verslag van deze race.

Klippers op de rede van Foochow

De snelste 5 schepen van de Great Race waren:

Fiery Cross gebouwd in 1860 – houten klipper met veel technische snufjes aan boord.

Was de winnaar in 1861, 1862, 1863 en 1866.

Taeping gebouwd in 1863 – composiet gebouwd

Serica gebouwd in 1863 – eerste klipper composiet gebouwd

Won de race in 1864

Taitsing gebouwd in 1865 – composiet gebouwd eerste reis naar China

Ariel gebouwd in 1865 – composiet gebouwd

De race was niet alleen een test in zeilen maar ook in efficiënt management. Het snel kunnen laden van de balen thee en zijde, samen 500 ton (1.000.000

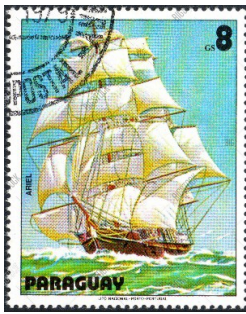
lbs), betekende een snellere start en daarmee een goede uitgangspositie voor de race. N.B. 1 ton = 2.000 lbs)

Het laden bestond uit het aanbrengen van de ballast (grind en staal) en daar op de balen thee en zijde. Op het dek verplaatsbare ballast voor het trimmen van het schip. Al naar gelang van wind en weersomstandigheden verplaatste men deze ballast of naar voor- of naar achter op het schip.

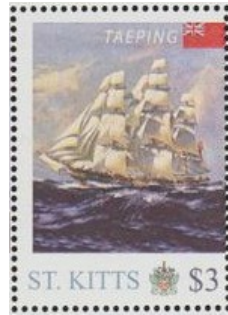

De route

Op 30 mei 1866 hesen de eerste schepen het anker; Serica, Teaping en Ariel met een tijdsverschil van 10 minuten. Het laatste schip vertrok een dag later uit Foochow. Het navigeren over de totale lengte van de reis (15.800 zeemijl) was complex: het vinden van de juiste zeestroming, posities waar de meeste wind was, plotseling opkomende stormen, onvolledige zeekaarten en onbekende gevaarlijke riffen vroegen veel van de kundigheid van de ervaren kapiteins en hun bemanning.

De Ariel

De Taeping

De Serica voer een zuidelijkere koers dan de overige schepen waardoor zij, door veel tegenwind en storm een achterstand opliep. Als eerste passeerde de Ariel en daarna de Taeping Kaap de Goede Hoop na 45 dagen met een verschil van 12 uur. Serica arriveerde 5 dagen later bij de Kaap. Bij de Equator waren de 3 schepen dicht bij elkaar gekomen. Ter hoogte van Gravesend had de Taeping één uur voorsprong op de Ariel. Daar werd om sleepboten gevraagd. De Ariel kreeg twee stoomsleepers en lag op 6 september om 21.00 voor het East Indian Dock maar moest een uur wachten op het afmeren. De Taeping meerde af bij een verder gelegen dok om 21.00 uur.

Velletje "The Great Race" met de Ariel en de Taeping

De vraag was nu: wie was waar het eerst? Na onderhandelingen werd besloten dat Gravesland het eindpunt van de race zou zijn en dat beide

schepen de winst zouden delen. De Taeping werd uitgeroepen tot winnaar van de race en de Ariel werd tweede.

De laatste grote theerace was in 1871. De Titania won de race in 97 dagen.

In 1872 streden twee schepen om de winst en de eer: De Thermopylae en de Cutty Sark.

De Cutty Sark werd in 1869 als een snelle klipper gebouwd voor de thee-handel uit China. De eigenaar John Willis wilde een schip dat sneller zou zijn dan de rivaal "de Thermopylae" die een jaar daarvoor van stapel liep. De Thermopylae zeilde naar Melbourne op haar eerste vaart in een recordtijd van 60 dagen. Alleen stoomschepen konden dit evenaren.

Thermopylae

Cutty Sark

In 1872 werden de schepen te Shanghai geladen en op 26 juni startten ze gelijktijdig (op het zelfde getij) de race naar Londen. Lange tijd voeren de schepen gelijk op. Daarna nam de Cutty Sark een voorsprong van 350 zeemijl (645 Km). Voor Kaap de Goede Hoop ging het mis! De Cutty Sark kwam in een hevige storm terecht en verloor haar roer. Met man en macht werd aan boord een noodroer gemaakt dat ook verloren ging. Timmerman Henry Henderson fabriceerde een derde roer waarmee de resterende 14.000 zeemijl gevaren kon worden naar Londen.

De Cutty Sark kwam 16 dagen later aan in Londen dan de Thermopylae die de reis volbracht had in 119 dagen. De vastberadenheid en het zeemanschap van de Cutty Sark oogstte groot respect van scheepvaartkundigen en de internationale pers.

Thermopylae

Cutty Sark

Beide schepen verloren in 1873 de theehandel op China en werden daarop ingezet als wolschepen die de wol vervoerden van Australië naar Engeland. In 1985 werden beide schepen afgebeeld op een serie van 4 Australische postzegels.

Hans Stoelinga

Noord-Nederlandse plaatsen waar VOORAFSTEMPELING plaatsvond: Emmen

door Douwe van der Heide (drvdh@home.nl) en Hennie van Dijk

Inleiding

Een aparte vermelding van het stempel EMMEN [DR:] trok onze aandacht. De vermelding stond in het "Eenmalig katern 2016 kleinrondstempels en trajectstempels" van Cees Janssen in de Speciale Catalogus Nederland 2016 van de NVPH (referentie 1):

"Het kleinrondstempel EMMEN [DR:] gebruikt door het hulppostkantoor met postkantoorcarakters komt alleen voor op zegel NVPH nummer 30 als voor-afstempeling, catalogusprijs 250 euro."

En Cees van Hoek vermeldt in zijn 2 delen "De kleine uurstempels van Nederland" eveneens: alléén op nr. 30 als voorafstempeling (waarde op krantenbandje € 180 en op zegel € 130).

Frans Blom meldt in Hagapost (1969) het volgende over de voorafstempeling:

Plaatsnaam	st. type	uitr. dat	no	kenm.	jaren	uurkar.	Opm.
H EMMEN [DR:]	kl rond		6	abklatsch	91/96	3-4N	*)
EMMEN	kl rond	01 04 91	6	abklatsch	96/02	3-4N	
	gr rond	12 03 96					

*) Is het oude hulpkantoorstempel

Postale gegevens van Emmen

Het dorp Emmen kreeg in 1850 een hulpkantoor met bijbehorend langstempel EMMEN met schreven.

In 1871 kreeg het kantoor het schreefloze langstempel EMMEN en op 8 november 1880 een dagtekenstempel, het kleinrond **EMMEN [DR:]**.

Het dorp groeide en op 1 april 1891 werd het hulpkantoor tot postkantoor gepromoveerd, waarbij het kleinrondstempel EMMEN werd verstrekt.

Op 12 maart 1896 werd het grootrondstempel ontvangen en in december van 1907 het typeraderstempel.

postkantoor

hulppostkantoor

postkantoor

Zegelbijzonderheden van Emmen [DR:] en Emmen:

nr	datum	uren	dag	catnr	st	kenmerk		papier
st. bijz								

	31 dec 85	8-12n	do	30	klr	hulpkantoorstempel	-	[DR:]
	13 oct 89	4-8n	zo	30	klr	idem	-	[DR:]
eerste krant op 3 januari 1892								
	8 jan 92	3-4n	vr	30	klr		-	[DR:]

	29 jan 92	3-4n	vr	30	klr		-	[DR:]
	10 mei 95	3-4n	vr	30	klr		-	[DR:]
	6 sep 95	3-4n	vr	30	klr		-	[DR:]
	4 okt 95	3-4n	vr	30	klr		-	[DR:]
	20 dec 95n	vr	30	klr		-	[DR:]
	10 jan 96	3-4n	vr	30	klr		-	[DR:]
	17 jan 96	3-4n	vr	30	klr		-	[DR:]
	21 feb 96	3-4n	vr	30	klr	abklatsch	geel-chamois	[DR:]
	21 feb 96	-	vr	30	klr		-	[DR:]
	15 mei 96	-	vr	30	klr		-	
	17 jul 96	3-4n	vr	30	klr	abklatsch	licht chamois	
	7 aug 96	3-4n	vr	30	klr		-	
	2 oct 96n	vr	30	klr		-	
	20 nov 96	3-4n	vr	30	klr			
	4 dec 96n	vr	30	klr		-	
	23 dec 96	3-4n	wo	30	klr	vlak voor kerst	-	
	5 feb 97	3-4n	vr	30	klr		-	
	4 feb 98n	vr	30	klr		-	
	22 apr 98	3-4n	vr	30	klr		-	
	12 aug 98n	vr	30	klr		-	
	19 mei 99	3-4n	vr	30	klr			
	20 jun 99	-	di	30	klr		-	
	21 nov	3-4n	di	30	klr		-	

	99							
	17 00	aug	3-4n	vr	50	klr		-

Voorafstempelingen

- Herkomst

In bovenstaande tabel is vrijdag de dominante afstempeldag. Later zien we ook de dinsdag. Bovendien vallen de uurkarakters 3-4N op.

Na wat spitwerk (databases van IISG en KB (ref 2) en in het boek "De krant bekeken" door Bart Tammeling (ref 3)) blijkt dat er in Emmen in bovenstaande jaren één krant uitgegeven is. De krant past helemaal bij bovenstaande data. Het betreft hier de **Emmer Courant**, aanvankelijk geheten: *Nieuws- en Advertentieblad voor het Oosterkwartier van Drenthe*. Deze krant is uitgekomen op 3 januari 1891 en verscheen eerst alleen op vrijdag, maar vanaf 2 januari 1899 op dinsdag en vrijdag.

Verder zijn van Emmen ten tijde van deze afstempelingen geen andere kranten of periodieken bekend.

- De afstempelingen

Van zowel **EMMEN [DR:]** als **EMMEN** kennen we slechts één exemplaar met abklatsch. Zeldzame stukjes dus. En inderdaad, er is voorafgestempeld.

EMMEN [DR:] abklatsch; H. van Dijck) EMMEN (abklatsch) D. v.d. Heide

We bekijken nu de stempels in de lijst vanaf 3 januari 1891, de dag waarop de krant voor het eerst uitkwam:

EMMEN [DR:] is er van 8 januari 1892 tot en met 21 februari 1896. Met de uurcode 3-4N passen ze keurig bij de uitgiftedata van de krant.

In bovenstaande periode had het kantoor Emmen ook het kleinrondstempel EMMEN zonder [DR:]. Dit laatste stempel werd, zo te zien aan de verdere

afstempelingen in onze verzamelingen "kleinrond", voor alle andere post gebruikt.

Van 15 mei 1896 tot 17 aug 1900 is er in bovenstaande tabel op dinsdag / vrijdag en met 3-4N alleen het kleinrond EMMEN (de woensdagafstempeling van 23 december was nodig om de vrijdagkrant vóór Kerstmis - 25 december - bij de lezer te krijgen).

Waar is de ander post in dit tijdvak dan mee afgestempeld? Met het groot-rondstempel dus (op 12 maart 1896 ontvangen).

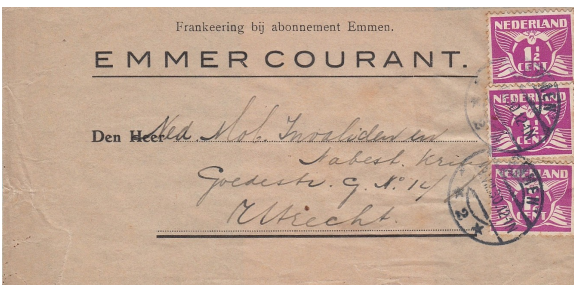
postkantoorstempel, 17 AUG 00 3-4N

En na 17 aug 1900?

De laatst bekende datum van gebruik van het kleinrondstempel EMMEN is 25 september 1903 (lijst van C. Janssen, ref 4), een woensdag en volgens de lijst van Cees van Hoek is dit 09 juli 1902, ook een woensdag (ref 6).

Tot het drukwerkrolstempel van 1912 hebben we geen enkel exemplaar van NVPH nr. 50 met EMMEN gezien!

Misschien gebruikte de krant "Frankering bij abonnement", zoals veel andere kranten en zoals bij het bandje uit 1930 hieronder:

Toch kreeg Emmen op 9 november 1912 het drukwerkrolstempel. Er was dus blijkbaar wel behoefte aan een stempel voor de voorafstempeling. Misschien ook wel omdat er meer periodieken/kranten kwamen?

En de andere post? De laatste datum van het grootrondstempel zagen we op 13 februari 1911. Dat is ver na de invoering in Emmen van het typeraderlangebalkstempel in december 1907.

- De gehanteerde stempels

Terug naar de stempels EMMEN [DR:] en EMMEN. In de tabel lijkt het alsof men vanaf 1 april 1891 (Emmen werd toen postkantoor) gelijktijdig twee stempels in gebruik heeft. Om efficiënt te werken heeft men dan ook twee sets postkantoorcarakters nodig. Die moeten dan ook geleverd zijn. En jawel, er werden bij het nieuwe stempel EMMEN twee sets uurcarakters geleverd (zie de "CD-ROM Poststempelproductie 's Rijks Munt 1864-1901" van De Goede [ref 5]).

De extra set was dus bestemd voor het oude stempel EMMEN [DR:].

Aan de afstempelingen van Emmen op de postzegels is te zien dat het gebruik van EMMEN [DR:] vermoedelijk opgehouden is toen op 12 maart 1896 het grootrondstempel in gebruik werd genomen. Het oude hulppostkantoor stempel EMMEN [DR:] voor de voorafstempeling van krantenbandjes lijkt toen vervangen te zijn door het kleinrondstempel EMMEN, terwijl voor de andere post voortaan het grootrondstempel EMMEN werd gebruikt.

De uurcarakters voor de krant zijn zo te zien altijd 3-4N geweest.

Voorafstempeling?

Maar nu dan de sterke bewering in de Speciale Nederland-catalogus die zegt dat alle kleinrond EMMEN [DR:] - afstempelingen met postkantoorcarakters (dus hier 3-4N) voorafstempelingen zijn. Hebben we voor deze bewering dan geen abklatsch nodig?

Uitgaand van de voorhanden afstempelingen kun je zeggen dat EMMEN [DR:] met 3-4N gebruikt is bij de voorafstempeling. Het past volledig in het schema. Bovendien kun je zeggen: als men in Emmen de werkwijze van 1891-1896 vanaf 12 maart 1896 heeft voortgezet tot in 1902 - of nog langer - dan is het kleinrondstempel EMMEN op NVPH nr. 30 en NVPH nr. 50 op dinsdag en vrijdag, met 3-4N, in die periode óók voor de voorafstempeling gebruikt!

Zijn deze afstempelingen in die tijdvakken met 100% zekerheid nooit gebruikt voor andere doeleinden dan voor voorafstempeling? Meerdere jaren lang? Twijfelachtig, maar uitsluiten kun je het evenmin.

Al met al zouden we liever zeggen: beide stempels zijn in bepaalde periodes zeker voor voorafstempeling gebruikt, maar aan de afstempeling op een afgeweekt zegel is geen zekerheid toe te kennen.

Zijn afstempelingen op afgeweekte zegels dan nog wel verzamelwaardig voor verzamelaars van voorafstempelingen? Ja natuurlijk, maar wel met bovenstaand verhaal erbij.

ref 1: "Eenmalig katern 2016 kleinrondstempels en trajectstempels" van Cees Janssen in de Speciale catalogus Nederland van de NVPH van 2016

ref 2: Openbare databases van Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG) en de Koninklijke Bibliotheek (KB)

ref 3: "De krant bekeken - De geschiedenis van de dagbladen in Groningen en Drenthe" door Bart Tammeling", ISBN 9070441-03 9

ref 4: Het kleinrondstempel met vroegste en laatst bekende datum van gebruik, samengesteld door Cees Janssen (2015)

ref 5: "CD-ROM Poststempelproductie 's Rijks Munt 1864-1901" van De Goede (Po & Po)

ref 6: C.J. van Hoek "De Kleine Uurstempels van Nederland, Deel I", 2010 en idem, deel 2 van 2015; te koop bij de auteur: ceesvanhoek@hotmail.de

De lijst met afstempelingen is samengesteld uit exemplaren van de volgende collega-verzamelaars: Hennie van Dijck, Cees van Hoek, Frans Pouwel en Douwe van der Heide (en uit enige afbeeldingen op het internet).

Nationale Zuiveltentoonstelling in Den Haag

Inmiddels is de lezer van de Grunopost er denk ik wel aangewend. Als ik in een uitzoekpartij of een rommeldoos iets vind waarvan ik denk dat het iets kan zijn voor ons verenigingsblad, dan ga ik op onderzoek uit. En soms is het dan ook, mede filatelistisch gezien, iets om even kort aandacht aan te schenken in ons verenigingsblad.

Zo ook met betrekking tot onderstaande kaart.

Voor- en achterkant van de kaart

**TENTONSTELLING „DE MELKWEG”
HOUTRUST, DEN HAAG, 20-30 JUNI 1953
GEORGANISEERD DOOR HET :
„ NEDERLANDS ZUIVELBUREAU”
TER GELEGENHEID VAN HET
XIII e INTERNATIONAAL ZUIVELCONGRES**

Vermelding van de tentoonstelling “De Melkweg” en het speciale poststempel

Bij het verder zoeken vond ik het volgende artikel uit 1953 dat ik u dan ook niet wil onthouden. U ziet hier meteen hoe de stijl van verslaggeving in 70 jaar is veranderd.

“Grootse manifestatie van Nederlands kunnen

In Juni komen in Scheveningen enige duizenden buitenlandse deskundigen bijeen op het XIIIde Internationaal Zuivelcongres. Dit Congres valt samen met het 50-jarig bestaan van de Internationale Zuivelbond. Mede om aan dit gebeuren luister bij te zetten zal door het Nederlands Zuivelbureau op verzoek van de Congresleiding van 20-30 Juni in de Houtrusthallen te Den Haag de zuiveltentoonstelling „De Melkweg” worden georganiseerd van een omvang als ons land nog niet eerder zag.

Het Nederlands Zuivelbureau heeft zich bij de opzet van deze tentoonstelling tot taak gesteld om allerlei onderwerpen in een logische volgorde te behandelen, waardoor een vloeiend geheel wordt verkregen, dat daardoor gemakkelijk is te begrijpen. Men bewandelt als het ware de melkweg, de weg die de melk volgt. Al voortgaand maakt men kennis met allerlei objecten, die nauw bij die melkweg zijn betrokken: de bodemgesteldheid en voeder- en

weidebouw; de melkveehouderij, fokkerij en gezondheidszorg; de zuivelindustrie; de zuivelafzet in binnen- en buitenland; het verenigingsleven op zuivelgebied; het zuivelonderzoek, de zuivelcontrole, het onderwijs en de voorlichting. Ook aan de zuivelhistorie wordt veel aandacht besteed.

Oud-vaderlands gedeelte

Ongetwijfeld zal het oud-vaderlands gedeelte de clou van de tentoonstelling worden. Het is dan ook niet gering wat in dit gedeelte te bezichtigen zal zijn. Door een soort kasteelpoort betreedt men een binnenplein dat o.m. leidt naar een kaasmarkt. Achter oude geveltjes is een echte kaaswaag opgesteld waar kaasdragers uit Alkmaar kaas en... bezoekers zullen wegen. Op een origineel waagbriefje neemt u uw „gewicht” mee naar huis. Ook worden winkeletalages geheel ingericht met de attributen van weleer en een uithangbord met de gezapige tekst: „De kaes die doet den maeghe goet. Dus eet se maer in overvloet.”

Naast het vele oude zuivelgereedschap dat welwillend wordt afgestaan uit de bekende collecties van het Fries Museum en in een ander gedeelte wordt geëxposeerd, vindt u hier gebruiksgerei uit vroeger dagen.

Volksdansen en klederdrachten

Vanuit deze zuiveltuin hebt u een uitstekend gezicht op het podium. Daar zullen als culturele omlijsting van deze tentoonstelling volksdansen worden uitgevoerd en fraaie klederdrachten worden getoond. Aangezien men voor de verzorging van één of meer avondprogramma's de Heer Cruys Voorbergh bereid vond mede te werken, kunnen demonstraties op hoog niveau worden verwacht.

Dank zij de bijzondere natuurlijke gesteldheid, is Nederland een land van melk, boter en kaas; producten, die een zegen zijn voor ons en voor de wereld. Een kostelijk gegeven voor een expositie. Een tentoonstelling, die een bezoek ten volle waard zal blijken.”

Gerrit van der Molen

Dit artikel is eerder verschenen in 'De Speelwagen', 8e jaargang, 1953, No. 4, pagina 128.

Uitgave: Historische Genootschappen in Hollands Noorderkwartier.

Adviescommissie voor liquidatie van postzegelbezit

Deze commissie is ingesteld om de nabestaanden van onze leden belangeloos te adviseren bij de evt. verkoop van de verzameling na het overlijden van de eigenaar. Omdat vaak onduidelijk is tot wie u zich in een dergelijk geval moet richten, adviseert het bestuur u in de verzameling een briefje te leggen waarop naam en adres van één van de leden van deze commissie is vermeld:

J. H. Kramer, Acacialaan 44, 9741 KZ Groningen, tel. 050-5712929,

A. Weening, Jadestraat 78, 9743 HH Groningen, tel. 050-3182771.

H. R. Reus, J. Wilsstraat 32, 9731 MS Groningen, tel. 050-5411740

De erven weten dan tot wie zij zich om hulp kunnen wenden.

De adviescommissie

Wie kan iets vertellen over bijgaande zegel van 70 ct?

Op het zegel rechts zien we een peinzende jonge man naar beneden kijken (naar een dam- of schaakbord?).

Onderop dit zegel staat 70 ct en NEDERLAND; verder zien we in het zogenaamde stempel de plaatsnaam (P)ATERSWOLDE (vermoedelijk -aan de stand te zien - EELDE-PATERSWOLDE

En verder - 1993, evenals waarschijnlijk een deel van een telefoonnummer:5618.

Graag uw reactie naar Douwe van der Heide,
redacteur, (drvdh@home.nl)

Geografische kennis, een groter wordend probleem?

Hoe zit het tegenwoordig eigenlijk met onze grafische kennis? Ik denk dat het overgrote deel van onze leden vroeger op school de Nederlandse plaatsnamen uit het hoofd moest kennen. Zo ging het ook met Nederlands Indië. Alle eilanden van west naar oost uit het hoofd opdreunen. De plaatsen op Java ook, uit het hoofd leren van west naar oost.

Maar als ik naar bijvoorbeeld een quiz of spelprogramma op de tv kijk blijkt bij veel kandidaten deze kennis voor een groot deel te ontbreken.

Onlangs werd bij "De slimste mens" de vraag gesteld: het ns-station van Veenendaal-De Klomp ligt in twee provincies. De ene provincie is Gelderland, in welke provincie ligt het andere deel van het station?

Komen er antwoorden als: Groningen en Overijssel. Dan denk ik soms wel: ai, ai. Geen van de kandidaten wist dat dit Utrecht is.

De filatelie geeft verzamelaars een grote kennis van de ligging van plaatsen, gebieden en landen. Je wilt toch ook weten op welk gebied of land postzegels betrekking hebben? Waar ter wereld moet ik het zoeken?

Maar ook in de filatelie worden wel een fouten gemaakt. Het verzamelen van plaatfouten is een bekend onderwerp. Ook bij postwaardestukken enz. vinden we soms een vergissing. Wat te denken van de ligging van Hattem in Overijssel?

Het betreffende poststuk

Detail uit het poststuk

Toen deze fout werd ontdekt werd deze druk direct uit de roulatie genomen en vervangen door de juiste aanduiding: Gelderland/
Toch leuk om deze vergissing in je verzameling te hebben.

Gerrit van der Molen

Informatie van de afdeling Service

De afdeling Service heeft weer een mooi aanbod materiaal voor u. Zowel in de achterzaal als in de winkel is er een variabel aanbod van albums, stockboeken en dozen.

Voor de verzamelaars van motieven, landen enz. is er een ruime voorraad beschikbaar.

Komt u rustig even kijken of rondsnuffelen. Waarschijnlijk ontdekt u weer materiaal waarmee u uw verzameling kunt aanvullen.

Ook hebben we een ruim aanbod van zegels in zakjes, op stockkaarten enz.

Ook voor lege albums en stockboeken kunt u uiteraard bij ons terecht.

PARTNER IN
THE GLOBAL
PHILATELIC NETWORK

CORINPHILA

POSTZEGELS, MUNTEN EN PRENTBRIEFKAARTEN

UW VERZAMELING IN VERTROUWDE HANDEN!

China 1897

"Small Dollar – The King of Chinese Philately"

EUR 552.000,-*
CHF 605.000,-*
Zürich, juni 2018

West-Australië, "Inverted Swan"

De meest waardevolle postzegel van Australië

EUR 271.400,-*
CHF 314.600,-*
Zürich, juni 2018

Nederlands-Indië

Absolute hoogtepunt, stempelproeven 10 cent op velletjes

EUR 67.600,-*
Amstelveen, september 2017

EUR 48.800,-*
Amstelveen, maart 2016

EUR 382.400,-*
CHF 573.600,-*
Zürich, juni 2009

Nederland 1852

De enige horizontale brugpaar op brief

** Hamerprijs incl. opgeld*

Zwitserland 1850

Het „Winterthur“ blok van 8 op brief

CORINPHILA VEILINGEN BV

AMSTELVEEN - NEDERLAND

INFO@CORINPHILA.NL

TEL. + 31 20 624 97 40

WWW.CORINPHILA.NL

CORINPHILA AUKTIONEN AG

ZÜRICH - ZWITSERLAND

WWW.CORINPHILA.CH

Hoofdsponsor

CORINPHILA - EEN TRADITIE VAN SUCCES

Als enige Nederlandse internationale postzegelveilinghuis heeft Corinphila Veilingen zusterbedrijven in Duitsland, Zwitserland, Hongkong en de Verenigde Staten.

Dankzij onze deskundigheid en kennis op het gebied van de filatelie, onze optimale presentatie en een internationaal en vermogend klantenbestand realiseren wij de hoogste prijzen.

Bovendien publiceren wij hardcover veilingcatalogi voor bijzondere verzamelingen op land en op (eigen) naam.

Bel ons voor het maken van een afspraak!

Voor grotere verzamelingen komen wij graag bij u langs.